

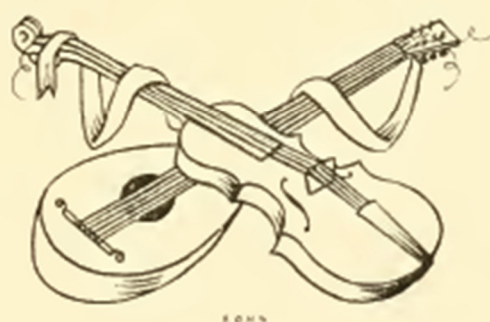
Hrsg. Ullrich Junker

Twórcy skrzypiec i lutni w Karkonoszach

**© im September 2024
Ullrich Junker
Mörikestr. 16
D 88285 Bodnegg
Tłumaczył Henryk Dąbkiewicz**

Die Geigen- und Lautenmacher vom Mittelalter bis zur Gegenwart

Nach den besten Quellen bearbeitet von
Willibald Leo Frh.v. Lütgendorff

Dritte erweiterte Auflage

II. B A N D

Frankfurt am Main 1922
Frankfurter Verlags-Anstalt A.G.

Der Lautenmacher.

Gut Lauten hab ich lang gemacht/
Aus Tennenholz/gut vnd geschlacht/
Erstlich vber die Form gebogn/
Darnach mit Saiten vberzogn/
Vnd angestimmt mit süßem Klang/
Eben gleich figuriertem Gsang/
Gefürnist Kragen/Dodn vnd Stern/
Auch mach ich Geigen vnd Quintern.

Liebich, Ernst (I). — Breslau. Geb. 27. Okt. 1796 in Reibnitz bei Hirschberg (Schles.), † 1876 in Breslau

Schüler seines Oheims Joh. Gottfr. L., dessen Werkstatt er 1824 übernahm. Er galt als tüchtig, arbeitete nach Stradivari und Guarneri und machte auch Harfen und Gitarren.

Liebich, Ernst II. — Breslau. Geb. 1830, † 1884

Sohn, Schüler und Nachfolger von Ernst I L. In seiner Arbeit kommt er seinem Vater recht nahe.

Liebich, Ernst III. — Breslau. Geb. in Breslau 25. Mai 1862

Sohn und Schüler von Ernst II L. Als Gehilfe arbeitete er u. a. bei D. Bittner und Voigt in Wien und übernahm

nach dem Tode seines Vaters das Geschäft in Breslau. Er arbeitet recht gut nach den berühmten Meistern, verwendet auch ein eigenes Modell und gebraucht Öl- und Spirituslack. Für seine Arbeiten erhielt er die preußische silberne Staatsmedaille und verschiedene Ausstellungsmedaillen. Er ist Hofinstrumentenmacher des Herzogs von Koburg-Gotha und beeideter Sachverständiger.

Liebich, Ernst (I). — Wrocław. Ur. 27 paź. 1796 w Rybnicy koło Jeleniej Góry (Śląsk), † 1876 we Wrocławiu.

Uczeń swojego wuja Johanna Gottfrieda L., którego warsztat przejął w 1824 roku. Uważany za sprawnego rzemieślnika, tworzył według wzorców Stradivariego i Guarneriego, budował również harfy i gitary.

Liebich, Ernst II. — Wrocław. Ur. 1830, † 1884.

Syn, uczeń i następca Ernsta I L. W swoich pracach bardzo zbliżył się do poziomu ojca.

Liebich, Ernst III. — Wrocław. Ur. we Wrocławiu 25 maja 1862.

Syn i uczeń Ernsta II L. Jako czeladnik pracował m.in. u D. Bittnera i Voigta w Wiedniu, a po śmierci ojca przejął interes we Wrocławiu. Pracuje bardzo dobrze według słynnych mistrzów, stosuje także własny model oraz używa lakierów olejnych i spirytusowych. Za swoje prace otrzymał pruski srebrny medal państwowy oraz różne medale wystawowe. Jest nadwornym dostawcą instrumentów księcia Koburga-Gothy oraz zaprzysiężonym rzeczoznawcą.

Liebich, Gottlieb. — Hermsdorf. 18. Jahrh.

Sein Modell erinnert in-mancher Hinsicht an Stainer; der Lack ist dunkel und unscheinbar, das Deckenholz aber meist recht gut. Eine Violine von ihm ohne Einlagen besitzt Rat Friedrich in Posen.

Geigenzettel: Gottlieb Liebich / Violinmacher in Hermsdorf / unterm Kynast (gedruckt).

Liebich, Johann Gottfried. — Breslau. Geb. um 1755, † 1824

Er entstammte nachweislich einer Geigenmacherfamilie und war vielleicht der Sohn von Gottlieb L. Um 1790 ließ er sich in Breslau nieder und begründete dort sein noch heute bestehendes Geschäft. Seine Arbeit ist gut und erinnert teils an die Prager, teils an die Vogtländer Schule.

Geigenzettel: Johann Gottfried Liebich / Geigen-Lauten- und Harfenmacher / in Breslau 1792 (gedruckt).

Liebig (Liebich), Johann Gottlieb (Gottlob). — Hamburg

Ein Instrumentenmacher, der am 21. Oktober 1791 Bürger wurde. Er gehörte wahrscheinlich zur Breslauer Familie und scheint auch wieder dorthin gezogen zu sein, denn Fr. Meisel in Breslau besitzt ein Instrument von ihm mit folgendem Zettel: Johann Gottlob Liebich / Musikalischer Instrumentenmacher / in Breslau 1793 (gedruckt).

Liebich, Gottlieb. — Sobieszów. XVIII wiek.

Jego model przypomina pod wieloma względami Stainera; lakier jest ciemny i niepozorny, ale drewno na płytę wierzchnią jest zazwyczaj bardzo dobre. Skrzypce jego autorstwa bez żyłki (inkrustacji) posiada radca Friedrich w Poznaniu. Etykieta lutnicza: Gottlieb Liebich / budowniczy skrzypiec w Sobieszowie / pod Chojnikiem (drukowana).

Liebich, Johann Gottfried. — Wrocław. Ur. ok. 1755, † 1824.

Wykazano, że pochodził z rodziny lutniczej i był być może synem Gottlieba L. Około 1790 roku osiedlił się we Wrocławiu i założył tam swój, istniejący do dziś, warsztat. Jego praca jest dobra i przypomina częściowo szkołę praską, a częściowo vogtlandzką. Etykieta lutnicza: Johann Gottfried Liebich / wytwórca skrzypiec, lutni i harf / we Wrocławiu 1792 (drukowana).

Liebig (Liebich), Johann Gottlieb (Gottlob). — Hamburg.

Wytwórca instrumentów, który 21 października 1791 roku otrzymał obywatelstwo miejskie. Należał prawdopodobnie do rodziny wrocławskiej i wydaje się, że ponownie tam się przeprowadził, gdyż Fr. Meisel we Wrocławiu posiada instrument jego autorstwa... Etykieta lutnicza: Johann Gottlob Liebich / muzyczny wytwórca instrumentów / we Wrocławiu 1793 (drukowana).

Matern, Johann Christoph. — Warmbrunn.

18. Jahrhundert

Arthur Voß in Charlottenburg besitzt eine sieben-saitige, hochgewölbte Viola d'amore von ihm mit gelb-braunem Lack, schwerfällig in der Form und ziemlich roh gearbeitet.

Geigenzettel: Joh. Christoph Matern / Violinmacher / Warmbrunn nächst Hirschberg (geschrieben).

Matern, Johann Christoph. — Cieplice. XVIII wiek.

Arthur Voß w Charlottenburgu posiada siedmiostrunową, wysoko sklepioną altówkę miłosną (*viola d'amore*) jego autorstwa z żółtobrazowym lakierem, o ociężałej formie i dość surowym wykonaniu.

Etykieta lutnicza: Joh. Christoph Matern / budowniczy skrzypiec / Cieplice koło Jeleniej Góry (ręcznie pisana).

Zeidler. — 18. Jahrhundert

In einer nach Stainer gearbeiteten, braunlackierten Violine ohne Einlagen, mit Buchenholzschncke (die noch das beste an dem ganzen Instrument war), mit Buchsbaumwirbeln und einem mit Ebenholz furnierten Griffbrett fand sich der folgende geschriebene Zettel, auf dem der Vorname nicht mehr lesbar war (Ferdinand?) In Hirschberg i. Schl. selbst war eine Familie Zeidler nie ansässig.

Geigenzettel: nd Zeidler / Instrumentenmacher
. bey Hirschberg (gedruckt).

Zeidler. — XVIII wiek.

W skrzypcach wykonanych według wzoru Stainera, lakierowanych na brązowo, bez żyłki (inkrustacji), z bukową ślimacznicą (która była najlepszą częścią całego instrumentu), z kołkami z bukszpanu i podstrunnicą fornirowaną hebanem, znaleziono następującą odręczną etykietę, na której imię nie było już czytelne (Ferdynand?). W samej Jeleniej Górze na Śląsku rodzina Zeidlerów nigdy nie była zameldowana.

Etykieta lutnicza: nd Zeidler / wytwórca instrumentów /
koło Jeleniej Góry (drukowana)

Zenker, Gottfried. — Rumburg. 1813

Seine Geigen haben eine ziemlich hohe Wölbung, die Umrisse erinnern an Stainer und Amati. Er verwendete

gutes, engjähriges Deckenholz, wenig geflammtes Ahornholz und gelbbraunen Lack. Der Boden ist in der Regel zweiteilig.

Geigenzettel: Gottfried Zenker / Geigenmacher / Rumburg i. Böhmen / 1813 (geschrieben).

Zencker, Heinrich Gottlob. — Schreiberhau i. Schl. Anfang des 19. Jahrhunderts

Seinen Zettel veröffentlicht P. de Wit. Im Gemeindearchiv in Schreiberhau findet sich kein Eintrag, der über ihn Auskunft geben könnte. Geigen von ihm habe ich nicht kennengelernt.

Geigenzettel: Heinrich Gottlob Zencker / Geigen und Instrumentmacher / in Schreiberhau (gedruckt).

Zenker, Johann Christian. — Hermsdorf. 1745

Ein nicht ungeschickter Geigenmacher, vielleicht der Vater der beiden vorhergenannten. Eine gute Viola von ihm besitzt Hr. v. Staben in Hirschberg i. Schl.

Geigenzettel: Johann Christian Zänker / Lautten- und Instrumentenmacher / in Hermsdorf unterm Kynast. 1745 (gedruckt).

Zenker, Gottfried. — Rumburk. 1813 r.

Jego skrzypce mają dość wysokie sklepienie, a ich zarysy przypominają instrumenty Stainera i Amatiego. Używał dobrego, gęsto słoistego drewna na płyty wierzchnie, mało falistego jaworu i żółtobrązowego lakieru. Spód jest zazwyczaj dwuczęściowy. **Etykieta lutnicza:** Gottfried Zenker / lutnik / Rumburk w Czechach / 1813 (pisana ręcznie).

Zencker, Heinrich Gottlob. — Szklarska Poręba na Śląsku.

Początek XIX wieku Jego etykietę opublikował P. de Wit. W archiwum gminnym w Szklarskiej Porębie nie znajduje się żaden wpis, który mógłby dostarczyć o nim informacji. Nie poznałem (osobiście) żadnych skrzypiec jego autorstwa. **Etykieta lutnicza:** Heinrich Gottlob Zencker / lutnik i wytwórca instrumentów / w Szklarskiej Porębie (drukowana).

Zenker, Johann Christian. — Sobieszów. 1745 r.

Całkiem zręczny lutnik, być może ojciec dwóch wyżej wymienionych. Dobrą altówkę jego autorstwa posiada pan v. Staben w Jeleniej Górze na Śląsku. **Etykieta lutnicza:** Johann Christian Zänker / budowniczy lutni i instrumentów / w Sobieszowie pod Chojnikiem. 1745 (drukowana).

Foto: Prof. Hentrich Dresden

Gottfried Siebenschuch
Producent instrumentów muzycznych
w Szklarskiej Porębie
1790

Heinrich Gottlob Zencker
Lutnik i wytwórca instrumentów
w Szklarskiej Porębie